

TÜED

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ

AYLIK HABER BÜLTENİ

YIL: 21

SAYI: 242

OCAK 2023

EMEKLİDEN İNTİBAK MEKTUBU

Türkiye Emekliler Derneği (TÜED) Genel Başkanı Kazım Ergün, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a 2000 yılından sonra emekli olanların aylıklarına intibak uygulanması talebiyle mektup gönderdi.

ERGÜN, mektubunda, emekli aylıkları hesaplanma yöntemlerinin bazı dönemlerde değişmesinin farklı tarihlerde emekli olan işçi ve Bağ-Kur emeklileri arasında aylık miktarları açısından eşitsizliğe yol açtığını belirterek, şu ifadeleri kullandı: "Çalışma hayatı boyunca aynı sürede, aynı miktarda prim öde-

yen ve aynı yaşta emekli olan; fakat emekli oldukları tarihlerden farklı olduğu için aylık hesaplanma yöntemlerindeki değişiklikler sebebiyle aynı olmayan emekli aylıklarının eşitlenmesi, yani intibak konusu hâlâ çözüm beklemektedir. Zatâlinizin katkılarıyla 2000 öncesi emeklilerimizin intibakları yapılmış ve bunlar arasındaki ada-

letsizlik takdirlerinizle giderilmişti. Bunun için emekli topluluğumuz olarak zaturalinize şükranlarımızı sunmuştuk. Bugün geline nokta da, 2000 sonrası emeklilerimiz için de aynı durum söz konusudur. Anayasa Mahkememizin de ifade ettiği üzere çözüm ancak parlamentodan çıkarılacak bir intibak kanunuyla olabilecektir."

"AYLIK BAĞLAMA ORANLARINDA ORTAK BİR SİSTEM BENİMSENMELİ"

Mektubunda, emekli aylıklarının hesaplanmasında dikkate alınan üç döneme dair teknik bilgilere de yer veren Ergün, su taleplerde bulundu: "5510 sayılı kanun öncesinde iki karma sistemin uygulanması, aylıkların hesaplanmasında büyük bir eşitsizliğe neden olmamış, çalışma süresi

uzadıkça emekli aylığını yükselten bir sistem uygulanmıştır. 5510 sayılı kanun ile getirilen sistem, çalışma süresi uzadıkça emekli aylığını azaltan bir uygulamaya dönüştürmüştür. Bu uygulamanın değişmesi, aynı durumda olanların aylıklarında eşitliğin sağlanması için kazançların güncellenmesi ve aylık bağlama oranların-

da ortak bir sistem benimsenmelidir. Bu önerimiz, aynı zamanda 2000'li yılların intibakı olarak da görülmelidir. Ortalama prim kazançları, prim ödeme gün sayıları eşit olanlar tespit edilerek, emekli aylıklarındaki farklılıklara son verilmeli. Bu bakımdan, eşit kurallara göre emekli aylıkları yeniden hesaplanmalıdır." İAA

Devamı 3. sayfada

GENEL BAŞKANIMIZ ERGÜN TBMM PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA KONUŞTU

TÜED Genel Başkanımız Kazım Ergün TBMM Plan ve bütçe Komisyonu toplantısında emeklilerimizin taleplerini açıkladı. Ergün yaptığı konuşmada şunları söyledi:

"TBMM'ne sunulan kanun teklifinde 3.500 TL olan en az aylık ödemesi, 5.500 TL'ye yükseltilecektir. Sosyal güvenlik sistemimizde alt sınır aylık bağlama oranının yüzde 35'e düşürülmüş, prim kazançlarına yansıtılan güncellenme katsayısında değişiklik yapılmış ve 2000-2008 döneminde uygulanan gelişme hızının yüzde 100 yerine yüzde 30'u olarak değiştirilmiş ve bunun sonucu olarak asgari ücret seviyesinde prim ödeyenlere bağlanan aylıklarda, 2000 öncesi döneme göre ciddi kayıplar yaşanmıştır."

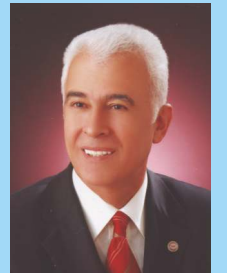
Devamı 2. sayfada

SOSYAL GÜVENLİKTE REFORM YAPILMALI

Yeni bir yıl ile birlikte sosyal güvenlik haklarında hedeflerin çok gerisinde kaldığı bir süreçten geçmekteyiz. Çalışanlar, emekli aylıklarını finanse etmektedir. Aktif pasif oranında dengenin bozulduğu, istihdamın sınırlı arttığı, işsizlik ve yoksulluğun temel bir soruna dönüştüğü bir dönem yaşanmaktadır. Gelecek güvencesi ve kutsal bir hak olan emekliliği zayıflatan sosyal güvenlik sistemi reforma edilmediğinden, emekli aylıkları geçim özelliğini giderek kaybetmektedir.

Çalışma çağındaki nüfusa iş imkanı yaratılmadığından, işgücüne katılma oranının yüzde 54,1 gibi sınırlı bir oranda kalmıştır. AB ülkelerinde işgücüne katılma oranı yüzde 70'lerdedir. Ülkemizde kadın işgücü, en düşük oranda bulunmaktadır. İstihdam sağlanmadan, geleceğe güvenle bakılamaz. İşgücüne dahil olmayan nüfusumuz, 29 milyon 876 bin olarak hesaplanmıştır. Günü kurtaran kararlar yerine, geleceğimizi güvence altına alan politikalar benimsenmediği sürece, işsizlik ve yoksulluk en temel sorun olmaya devam edecektir.

BAŞYAZI

Devamı 2. sayfada

Kazım ERGÜN
Genel Başkan

SOSYAL GÜVENLİKTE REFORM YAPILMALI

Baştarafı
1. Sayfada

BAŞYAZI

Bireysel ve toplu iş hukukumuzun pozitif hükümleri zayıflatıldığından, çalışma koşullarında ve ücretlerde hedeflerin çok gerisinde kalınmıştır. Asgari ücretin açlık sınırının altında kalması, sendikal haklara erişimde yaşanan zorluklardan kaynaklanmaktadır.

Türkiye Emekliler Derneği, EYT ile birlikte intibakın yapılmasını savunmasına rağmen, bu haklı talebimiz yeterince değerlendirilmemiş ve intibaka maliyet olarak bakılmış; muhalefet partileri de, intibakın yapılması konusunda kararlı bir politika izlemediğinden, emekli aylıklarında eşitliğin sağlanmasını öngören intibak düzenlemesi sürekli ertelenmiştir.

Sosyal güvenlik hukuku alanında da güvenceler zayıflatılmıştır. Emekli aylıkları arasındaki eşitsizlikler, sosyal güvenlik sisteminin en temel sorunu olmuştur. Eşitliğin sağlanması için Türkiye Emekliler Derneği'nin gündeme getirdiği intibak düzenlemesinde kalıcı sonuç alınmamıştır.

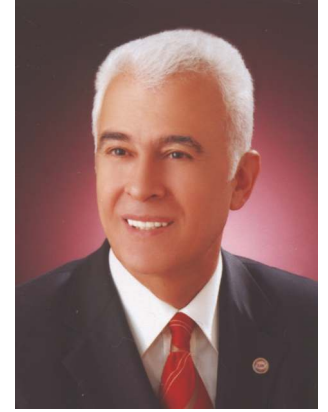
İntibak; prim kazancı ve prim ödeme gün sayıları aynı olan emeklilerin, emekli olunan tarihlere bakılmaksızın aylıklarda eşitliğin sağlanmasıdır. İntibak düzenlemesine, emeklilere yapılacak bir zam olarak bakılmamalı. 2000 öncesi emeklilere yapılan 6283 sayılı İntibak Kanunu ile emekli aylıkları yeniden hesaplanmış ve prim kazancı ve prim ödeme gün sayısına göre intibaktan yararlananlar tespit edilmiş ve emekli aylıklarına yansıtılmıştır.

Karma emekli aylığı hesaplanma sistemi, eşitsizlikleri artıran ve aylıkları küçülten bir sonuç getirdiğinden, en az aylık ödemesi ile geçici çözümler aranmaktadır. Bunun yerine, mevcut

sosyal güvenlik sistemi reforme edilmeli ve tek bir sistem ile emekli aylıkları hesaplanmalıdır. 5510 sayılı Kanunun yetersiz kaldığı, 12. Kalkınma Planı Sosyal Güvenlik Özel İhtisas Komisyonu Toplantısında da, genel kabul görmüştür. Bu sistem ile gelecek nesillerin emekli aylıklarının hiçbir koruyucu yönünün olmadığı, ortak görüş olarak paylaşılmıştır. 5510 sayılı Kanun ile düzenlenen güncellenme katsayısı ve aylık bağlama oranı yetersiz kalması, özellikle de alt sınır aylık bağlama oranının yüzde 35 olarak uygulanması, emekli aylıklarındaki kayıpları artırmıştır.

Nüfusun yüzde 18'ini oluşturan emeklilerin sorunlarına, sosyal güvenlik ve sosyal devlet yaklaşımı ile bakılmadığından, emeklilerimiz yoksullaşmıştır. Gelir dağılımı içinde en az paya sahip olan emeklilerimizin yoksullaşması durdurulmalı ve mevcut hakları iyileştirilmelidir.

Gelir dağılımının iyileştirilmesinde istihdam, ücret, vergi ve emekli aylıkları ile ilgili araçlar iyi yönetilmemiştir. Ekonomik krizlerin faturası, çalışanlara ve emeklilere kesilmektedir. Sendikalaşma oranının yüzde 14 olması, düşük ücretle çalışmanın yaygınlaşması, kayıt dışı istihdama gerekli olan çözümlerin getirilememesi, gelir dağılımını bozan uygulamalara dönüşmüştür. Günümüzde emekli aylıklarının yetersiz olmasının en büyük nedenlerinden birisi de, düşük ücret politikalarıdır. Prim ödeyenlerin ağırlığını asgari ücretin oluşturması yanında, aylık hesaplama sistemlerinin yetersiz kalması, emekli aylıklarını küçülten bir sistemi getirmiştir.

Kazım ERGÜN
Genel Başkan

GENEL BAŞKANIMIZ ERGÜN TBMM PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA KONUŞTU

TÜED Genel Başkanımız Kazım Ergün TBMM Plan ve bütçe Komisyonu toplantısında emeklilerimizin taleplerini açıkladı. Ergün yaptığı konuşmada şunları söyledi:

"TBMM'ne sunulan kanun teklifinde 3.500 TL olan en az aylık ödemesi, 5.500 TL'ye yükseltilmektedir. Sosyal güvenlik sistemimizde alt sınır aylık bağlama oranının yüzde 35'e düşürülmüş, prim kazançlarına yansıtılan güncellenme katsayısında değişiklik yapılması ve 2000-2008 döneminde uygulanan gelişme hızının yüzde 100 yerine yüzde 30'u olarak

değiştirilmiş ve bunun sonucu olarak; asgari ücret seviyesinde prim ödeyenlere bağlanan aylıklarda, 2000 öncesi döneme göre ciddi kayıplar yaşanmıştır.

Emekli aylıkları hesaplama sisteminde kullanılan aylık bağlama oranı ve güncellenme katsayısı, ücreti düşük olan sigortalıyı korumadığından, en az aylık ödemesi uygulaması getirilmiştir. En az aylık ödemesine de, emekli aylıklarına yapılan artışlar yansıtılmadığından, koruyucu bir özelliği kalmamaktadır. TÜFE artışları sistemdeki aylıklara yapıldığından, emekli aylıkları, en az aylık ödemesine gelene kadar sabit bir ödeme yapılmaktadır.

2000 öncesi dönemde uygulanan 506 sayılı Kanunun 96. Maddesi değişmemiş olsaydı; asgari emekli aylığı alt sınır prim kazancı 10.008 TL x asgari emekli aylığı aylık bağlama oranı yüzde 70=7000 TL olarak ödenecekti. Bu örnek bile, emekli aylıklardaki kaybı net bir şekilde göstermektedir.

2018 yılında 7143 sayılı Kanunun 23. maddesiyle emeklilerimize dini bayramlar öncesinde 1000 TL ikramiye ödemesi getirilmişti ve bu uygulama emeklilerimiz için başlangıçta değeri olan bir ödeme olmuştu.

İkramiyelerin yüksek enflasyon karşısında hiçbir değeri ve alım gücü kalmamıştır. 2018 yılında küçükbaş kurbanlık alan emeklilerimiz, bugün 1.100 TL ikramiye ile memleketlerine gitmek için otobüs biletini almakta zorluk yaşamaktadır. Emekli aylıkları yetersiz kaldığından, ikramiyeler asgari ücret seviyesinde olmalı. Emeklilerimizi bayramda buruk bırakmamak gerekir. Hükümete çağırımız, hiç olmazsa emeklilerin bayramı bayram gibi geçirmesi için ikramiye asgari ücret seviyesine yükseltilsin"

TÜED Genel Başkanı Kazım Ergün'den Cumhurbaşkanı Erdoğan'a intibak mektubu:

- "Ortalama prim kazançları, prim ödeme gün sayıları eşit olanlar tespit edilerek, emekli aylıklarındaki farklılıklara son verilmeli. Eşit kurallara göre emekli aylıkları yeniden hesaplanmalı"

ANKARA (AA) – ÖZCAN YILDIRIM - Türkiye Emekliler Derneği (TÜED) Genel Başkanı Kazım Ergün, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a 2000 yılından sonra emekli olanların aylıklarına intibak uygulanması talebiyle mektup gönderdi.

Ergün mektubunda, emekli aylıkları hesaplanma yöntemlerinin bazı dönemlerde değişmesinin, farklı tarihlere emekli olan işçi ve Bağ-Kur emeklileri arasında aylık miktarları açısından eşitsizliğe yol açtığını belirterek, şu ifadeleri kullandı:

"Çalışma hayatı boyunca aynı sürede, aynı miktarda prim ödeyen ve aynı yaşta emekli olan; fakat emekli oldukları tarihler birbirinden farklı olduğu için aylık hesaplanma yöntemlerindeki değişiklikler sebebiyle aynı olmayan emekli aylıklarının eşitlenmesi, yani intibak konusu hala çözüm beklemektedir. Zatıalinizin katkılarıyla 2000 öncesi emeklilerimizin intibakları yapılmış ve bunlar arasındaki adaletsizlik takdirlerinizle giderilmişti. Bunun için emekli topluluğumuz olarak zatıalinize şükranlarımızı sunmuştuk. Bugün gelinen noktada, 2000 sonrası emeklilerimiz için de aynı durum söz konusudur. Anayasa Mahkememizin de ifade ettiği üzere; çözüm ancak parlamentodan çıkarılacak bir intibak kanunuyla olabilecektir."

Emeklilerden 'İNTİBAK' mektubu

TÜED Başkanı Ergün, emekli aylıklarına intibak uygulanmasını talep etti. Ergün, Cumhurbaşkanı'na gönderdiği mektupla aylık bağlama oranlarında ortak bir sistem benimsenmesi gerektiğinin altını çizdi

EMEK SERVİSİ

TÜRKİYE Emekliler Derneği (TÜED) Genel Başkanı Kazım Ergün, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a 2000 yılından sonra emekli olanların aylıklarına intibak uygulanması talebiyle mektup gönderdi.

Ergün mektubunda, emekli aylıklarının hesaplanma yöntemlerinin bazı dönemlerde değişmesinin farklı tarihlere emekli olan işçi ve Bağ-Kur emeklileri arasında aylık miktarları açısından eşitsizliğe yol açtığını da belirtti. Mektupta şu ifadeler yer aldı:

"Çalışma hayatı boyunca aynı sürede, aynı miktarda prim ödeyen ve aynı yaşta emekli olan; fakat emekli oldukları tarihler birbirinden farklı olduğu için aylık hesaplanma yöntemlerindeki değişiklikler sebebiyle aynı olmayan emekli aylıklarının eşitlenmesi, yani intibak konusu hala çözüm beklemektedir. Zatıalinizin katkılarıyla 2000 öncesi emeklilerimizin intibakları yapılmış ve bunlar arasındaki adaletsizlik takdirlerinizle giderilmişti. Bunun için emekli topluluğumuz olarak zatıalinize şükranlarımızı sunmuştuk. Bugün gelinen noktada, 2000 sonrası emeklilerimiz için de aynı durum söz konusudur. Anayasa Mahkememizin de ifade ettiği üzere çözüm ancak parlamentodan çıkarılacak bir intibak kanunuyla olabilecektir."

'FARKLILIKLARA SON VERİLMELİ'

Emekli aylıklarının hesaplanmasında dikkate alınan üç döneme dair teknik bilgilere de yer veren Ergün, şöyle devam etti: "5510 sayılı Kanun öncesinde iki karma sistemin uygulanması, aylıkların hesaplanmasında büyük bir eşitsizliğe neden olmuştur, çalışma süresi uzadıkça emekli aylığı yükselten bir sistem uygulanmıştır. 5510 sayılı Kanun ile getirilen sistem, çalışma süresi uzadıkça emekli aylığını azaltan bir uygulamaya dönüştürmüştür. Bu uygulamanın değişmesi, aynı durumda olanların aylıklarında eşitliğin sağlanması için, kazançların güncellenmesi ve aylık bağlama oranlarında ortak bir sistem benimsenmelidir. Bu önerimiz, aynı zamanda 2000'li yılların intibakı olarak da görülmelidir. Ortalama prim kazançları, prim ödeme gün sayıları eşit olanların tespit edilerek, emekli aylıklarındaki farklılıklara son verilmeli. Bu bakımdan, eşit kurallara göre emekli aylıkları yeniden hesaplanmalıdır."

- "Aylık bağlama oranlarında ortak bir sistem benimsenmeli"

Mektubunda, emekli aylıklarının hesaplanmasında dikkate alınan üç döneme dair teknik bilgilere yer veren Ergün, şu taleplerde bulundu:

"5510 sayılı Kanun öncesinde iki karma sistemin uygulanması, aylıkların hesaplanmasında büyük bir eşitsizliğe neden olmamış, çalışma süresi uzadıkça emekli aylığını yükselten bir sistem uygulanmıştır. 5510 sayılı Kanun ile getirilen sistem, çalışma süresi uzadıkça emekli aylığını azaltan bir uygulamaya dönüştürmüştür. Bu uygulamanın değişmesi, aynı durumda olanların aylıklarında eşitliğin sağlanması için, kazançların güncellenmesi ve aylık bağlama oranlarında ortak bir sistem benimsenmelidir. Bu önerimiz, aynı zamanda 2000'li yılların intibakı olarak da görülmelidir. Ortalama prim kazançları, prim ödeme gün sayıları eşit olanların tespit edilerek, emekli aylıklarındaki farklılıklara son verilmelidir. Bu bakımdan, eşit kurallara göre emekli aylıkları yeniden hesaplanmalıdır."

TÜED YÖNETİMİMİZ TEZ-KOOP-İŞ SENDİKASI'NI ZİYARET ETTİ

TÜED Genel Yönetim Kurulumuz, bir süre önce kongresini gerçekleştiren TEZ-KOOP İŞ Sendikası Genel Yönetim Kurulunu ziyaret etti. Genel Başkanımız Kazım Ergün'e bu tebrik ziyaretinde; Genel Sekreterimiz Gazi Aykırı, Genel Teşkilatlandırma Sekreterimiz Abdülkadir Ersal, Araştırma Müdürümüz Namık Tan ve Basın Müşavirimiz M. Emin Tangören eşlik ettiler. Ziyarete; TEZ-KOOP İŞ Sendikası Genel Başkanı Haydar Özdemiroğlu, Genel Sekreter Hakan Bozkurt ve Genel Başkan Danışmanı Mehmet Babadağ ev sahipliği yaptılar. Özdemiroğlu ziyaretten duyduğu memnuniyeti ifade ederek, sivil toplum dayanışmasının önemine vurgu yaptı. Genel Başkanımız Kazım Ergün de konuşmasında, çalışanların en kutsal hakkı olan emekliliğe sağlık ve huzur içinde ulaşması temennisinde bulundu.

EYT SÜRECİ

**Gazi
AYKIRI**

**Genel
Sekreter**

**Kayseri
Şube
Başkanı**

www.tuedkayseri.org.tr

Sosyal güvenlik sisteminde norm ve standart birliği kurulamadığından, emekli aylığına hak kazanma koşulları ve aylıkların hesaplanmasında **eşitlik** hiçbir dönem kurulamamıştır. Farklı kanunlar ve farklı tarihlerde emekli olanların bir birini kıyaslar duruma gelmesi de, sosyal güvenlik sisteminin **adil** uygulanmamasından kaynaklanmaktadır.

Geçmişten günümüze kadar emekli aylığına hak kazanma koşullarında yapılan farklı düzenlemeler, bütünlüğü bozmuştur. Emekli aylığına hak kazanmada, bazı dönemler yaş koşulu aranmış, bazı dönemlerde ise yaş koşulu aranmamıştır. Böylesine dağınık ve eşit olmayan bir sistemin uygulanması, hak kayıplarını da beraberinde getirmiştir.

1949 yılında 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanunu'yla, emeklilik yaşı 60 olarak belirlenmiş; 1964 yılında 506 sayılı Kanunla, kadın 55, erkek 60 yaş koşulu getirilmiş; **1969 yılında 1186 sayılı Kanunla, yaş koşulu kaldırılmış**; 1981 yılında 3246 sayılı Kanunla, kadın 50, erkek 55 olarak yaş koşulu belirlenmiş; **1992 tarihinde 3774 sayılı Kanunla yaş koşulu ikinci kez kaldırılmış**; 2000 yılında yürürlüğe giren 4447 sayılı Kanunla, 08. 09 1999 sonrası ilk defa sigortalı olanlardan kadın 58, erkek 60 yaş koşulu getirilmiş; 1 Ekim 2008 itibariyle yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile prim ödeme ve yaş koşulunda kademeli bir düzenleme yapılmış ve 2048 yılında kadın ve erkek ayrımı yapılmadan yaş koşulu 65 olarak belirlenmiştir.

Sosyal güvenlik mevzuatında böylesine değişikliklerin yapılması, eşitliği temelden bozmuş ve emekli aylıkları hesaplama sisteminde bütünlük sağlanamamıştır. Emekli aylıklarına hak kazanmada ve

aylıkların hesaplanmasında ortak koşulların belirlenmemesi, hak kayıplarına neden olmuştur.

İlk defa sigortalı olunan tarihte yürürlükte olan kanun, kazanılmış bir hak olarak görülmektedir. Her bir sigortalı, kendini yürürlükte olan kanuna göre planlamaktadır. 8.9.1999 tarihinden önce sigortalı olanlar, 4447 sayılı Kanunla getirilen yaş ve prim ödeme koşullarından muaf tutulmasını savunmuştur. Bu kapsamda olan sigortalılar, EYT adı altında büyük bir mücadele başlatarak, siyaseti de etkilemiş ve bütün siyasi partilerin de desteklediği yaş koşulunu kaldıran düzenlemeye gidilmiştir.

8.9.1999 öncesinde sigortalı olanlardan yaş koşulunu kaldıran kanun teklifi TBMM'de kabul edilmiş ve bu kapsamda olan sigortalıların ilk emekli aylıkları, 2023 Mart ayından itibaren bağlanacaktır.

8.9.1999 öncesinde sigortalı olanlardan yaş koşulu kaldırılırken, 5000 ve 5975 arasında değişen kademeli prim ödeme gün sayısında değişiklik yapılmamasına itirazlar edilmiştir. Bir diğer itiraz ise, 8.9.1999 öncesi sigortalı olanlardan 3600 gün prim ödeme ve 15 yıl sigorta süresi olan kadınların 50 yaş, erkeklerin 55 yaşında emekli aylığına hak kazanmasına ilişkin bir değişiklik yapılmadığından, yeni bir mağduriyet yaratılmıştır. Bu kapsamda olan sigortalılardan kadınlar 58 yaşında, erkekler 60 yaşında emekli olmasına, hak kaybı olarak bakılmaktadır.

Türkiye Emekliler Derneği, her bir haklı mücadelenin yanında olmuştur. Sosyal güvenlik sisteminde emeklilik kutsal bir haktır. Bu hakkın eşit bir şekilde tüm çalışanlara uygulanması, sosyal devlet olmamızın bir gereği olarak değerlendirilmelidir.

EMEKLİ ZAMLARI YETERSİZ KALDI

Uygulanan yeni ekonomik ve sosyal kararlar, enflasyonla mücadeleyi zorlaştırmış ve geçim koşullarını ağırlaştırmıştır. TÜFE artışına endeksli zamlar, çarşı-pazar fiyatlarının çok altında kaldığından, emekli aylıklarını küçülten bir etki yapmıştır.

2023 yılı birinci altı ayda emekli aylıklarına yüzde 15,4 zam yapılmasına yoğun itirazlar yapıldığını gören Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, gelen talepler ve eleştiriler karşısında emekli zamlarını önce yüzde 25'e, sonra da yüzde 30'a, 3.500 TL olan en az aylık ödemesinin 5.500 TL'ye yükseltildiğini müjdelemesi bile, emeklilerin geçim koşullarında bir iyileştirmeyi getirmemiştir.

Ücret ve aylık alan kesimler arasında, emekliler en zor dönemi yaşamaktadır. Örneğin, 2018 yılına kadar, asgari emekli aylıkları asgari ücretin üzerinde ödenirken, 2019 yılından itibaren asgari emekli aylıkları asgari ücretin altında kalmaya başlamıştır. Bu gerçeği gören Hükümet, asgari emekli aylıklarını iyileştirme yerine, en az aylık ödemesini getirmiştir.

Emekli aylıklarının hesaplanması ve taban aylıklar yetersiz kaldığından, emekli aylıkları arasında farklılıklar da büyümüştür. Hükümet, emekli aylık seviyelerine göre seyyanen zam yapmadığından, emekli aylıkları düşük olanlar korumasız kalmıştır.

İntibak, eşitliğin sağlanması için toplumsal bir beklentiye dönüşmüştür. **2000 sonrasında karma sisteme göre emekli aylıkları bağlanan emeklilerimizin intibakları yapılmalı; prim kazancı ve prim ödeme gün sayısı aynı olanlara eşit aylık ödenmelidir.**

Sigortalıların çalıştıkları yıllarda yürürlükte olan kanun hükümlerine göre emekli aylıklarının hesaplanması, eşitlik kuralını bozmuş; 2008 sonrası

çalışma süresi uzadıkça, özellikle de prim kazancı asgari ücret olan sigortalılara bağlanan aylıklarda ciddi kayıplar görülmüştür. Bunun nedeni, asgari aylık bağlama oranının, yüzde 70'den yüzde 35'e düşürülmesidir. Yüzde 35 oranının aylık hesaplamasında hiçbir katkısı olmamıştır. Diğer taraftan, aylık hesaplamalarında karma sisteme göre bağlanan emekli aylıklarında, 2008 sonrası dönemde ödenen primlerin emekli aylıklarına katkısının sınırlı kalması, emekli aylıklarında kayıpları artırmıştır. Başka bir ifadeyle, 5510 sayılı Kanun döneminde bağlanan emekli aylıklarının giderek küçülmesine çözüm getirilmelidir.

Emekli aylıklarında bir başka olumsuz uygulama ise, TÜFE artışları ile yapılan zamların yetersiz kalmasıdır. 2000'li yıllardan itibaren emekli aylıklarının TÜFE artışına endekslenmesi, emeklileri koruyan bir sistem olarak görülmemiştir. 400'ün üzerinde madde sayısı olan enflasyon sepetindeki ağırlıklar, emeklileri temsil etmediğinden, yapılan zamlar ile emeklilerin aylıkları küçültülmüştür. Gıda ve konut (kira-doğalgaz-kömür-elektrik-su) harcamaları, emekli aylıklarının en büyük giderini oluşturmaktadır. TÜİK, TÜFE hesaplamasında gıdanın ağırlığını yüzde 25, konutun ağırlığını yüzde 16 olarak dikkate alması, emeklileri temsil eden oranlar olarak görülmemiştir. Emeklilerin harcamalar içerisindeki gıdanın payı en az yüzde 35 olmalı, konutun payı ise yüzde 20'den az olmamalıdır.

Emekli aylıklarının kiraya bile yetmediği günleri yaşıyoruz. Geçmişte, çalışanlar emekli olduklarında, kıdem tazminatları ile konut sahibi olurken, bugün için böyle bir imkan kalmamıştır. Evi olmayan emeklilerimize "Kira yardımı" yapılmalıdır. TOKİ, devlet projesi olarak, evi olmayan emeklilerimize özel konutlar yapmalı ve aylık seviyelerine göre ödemeler belirlenmelidir.

**Ömer
KURNAZ**

**Genel
Mali
Sekreter**

www.tuedarsus.org.tr

TÜED'DEN EMEKLIYE DEV BİR HİZMET DAHA...

Ergün: "Emekli her şeyin en güzelini hak ediyor. TÜED bunun için var, bunun için 53 yıldır çalışıyor."

Kısa adı TÜED olan Türkiye Emekliler Derneği Genel Başkanımız Kazım Ergün, üyelerimize yeni tesisimizi müjdeledi. Afyonkarahisar'da Polis Moral Eğitim Merkezi'nin hemen karşısında 120 yataklı, yüzde 80'i tamamlanmış termal tesis satın alınarak, üyelerimizin hizmetine sunulacağını bildirdi. Genel Sekreterimiz Gazi Aykırı, Genel Mali Sekreterimiz Ömer Kurnaz, Genel Teşkilatlandırma Sekreterimiz Abdülkadir Ersal, satın alınan tesisimizin tapusuyla hatıra pozu verdiler.

Termal Tesisimiz ile ilgili bir açıklama yapan Genel Başkanımız Kazım Ergün; "Erdek Narlı Sosyal Tesisimiz ve Ankara Başkent Misafirhanemiz'in ardından emeklilerimize yakışır bir hizmeti sunacak olan bu yeni tesisi de Türkiye Emekliler Derneği camiamıza kazandırmış olmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Başta Genel Yönetim Kurulumuz olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Bugüne kadar emeklilerimize verdiğimiz bütün sözleri yerine getirmiştik. Tek eksiklerimiz, yaşları itibariyle termal tesise en çok ihtiyaç duyan topluluğumuza böyle bir tesis kazandırmaktı. Şükürler olsun ki bu hizmeti de söz verdiğimiz gibi eksiklerini de tamamlayarak yerine getireceğiz. TÜED Afyonkarahisar Termal Tesisimiz bütün teşkilatımıza, üyelerimize ve emeklilerimize hayırlı ve uğurlu olsun" dedi.

KANAL B TELEVİZYONU'NA KONUK OLAN

TÜED HUKUK DANIŞMANIMIZ CAFER TUFAN YAZICIOĞLU:

"İNTİBAK, SEÇİMLERİN BELİRLEYİCİSİ OLACAK"

Emeklilerin sorunlarının değerlendirildiği canlı yayında konuşan ve gelen soruları cevaplandıran Hukuk Danışmanımız Cafer Tufan Yazıcıoğlu, başta intibak olmak üzere emeklilerin yaşadığı sorunlara çözüm getirilmesini istedi.

Emekli aylıklarının alım gücünün azalması; beslenme, sağlık ve konut sorunlarını getirdiğine dikkat çekerek, emekli aylıklarına TÜFE oranlarına göre yapılan zamların, hayat pahalılığı karşısında kısa sürede etkisini yitirdiğini anlatan Yazıcıoğlu özetle şunları söyledi: "6283 sayılı Kanunla 2000 öncesi emeklilere yapılan intibakın 2000 sonrası emeklilere uygulanmasını dava konusu yaptık. Anayasa Mahkemesi, intibak ile ilgili talebimize "mülkiyet hakkı" olarak bakmadığından, TBMM'yi adres göstermesi, doğru bir karar olmadı.

EYT ile ilgili seçenekler tartışılıyor. Asıl sorun, emekli aylığı hesaplamalarıdır. EYT'liler şunu talep etmeli, 8.9.1999 baz alınmalı ve emekli aylıkları 506 sayılı Kanuna göre hesaplanmalıdır.

Emeklilerin milli gelirden aldığı pay giderek küçülmüş ve gelir dağılımı bozulmuştur. Emekliler, orta sınıf olarak değerlendirilmesi gerekirken, bugün en yoksul nüfus olmuştur.

Emekliler; aylıkları yetmediğinden, sosyal güvenlik destek primi ile çalışmaktadır. SGDP alınırken, aylık bağlama oranlarına ilave edilmeli ve bu şekilde emekli aylıkları da iyileştirilmeli.

2022-2023 kış döneminde yakacak giderleri çok pahalı. İnsanlar, torba torba kömür alıyor. Doğalgazı kısıyor. Emekli, beslenme ve ısınma sorunu ile karşı karşıya. Hayat pahalılığı karşısında emekliler, sorunlarına çözüm bekliyor."

TÜED, Deutsche Welle'ye Emekli Zamlarını Değerlendirdi...

TÜED Hukuk Danışmanı Av. Cafer Tufan Yazıcıoğlu, Deutsche Welle'ye emekli zamlarını değerlendirdi ve en düşük emekli aylığının asgari ücret seviyesinde olması gerektiğine dikkat çekti...

Yazıcıoğlu şunları söyledi: “EYT'liye düşük maaş sürprizi” diyerek, şöyle devam etti; “Üç ayrı sistemden maaş alınıyor. 5 bin 500 liranın altında neden maaş alınıyor. Çünkü aylık bağlama oranları düşürüldü. Mutlaka intibak düzenlemesinin yapılması gerek, büyüme oranları geçmişe yönelik güncelleniyor ancak bu emekli maaşlarına yansıtılmıyor. Yaş şartında 1999'a dönülüyorsa maaş hesabının da 1999'daki yasadan yapılması lazım. Aylıklar şimdiki sistem üzerinden bağlanacak. Yarı yarıya fark var. EYT'lilerin ciddi zararları olacak. Oysa önce intibak yapılıp, sonra EYT'nin çıkması gerekiyordu”

ŞUBELERİMİZİN ETKİNLİKLERİ

Milletvekili Örs Trabzon Şubemizde Emekliyi Konuştu...

İYİ Parti Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs, partisinin Trabzon İl ve Ortahisar İlçe yöneticileri ile birlikte TÜED Trabzon Şube Başkanlığımızı ziyaret etti. Ziyarete açıklamalarda bulunan Örs, şunları söyledi; “Ömürlerinin uzunca bir kısmını ülkesine ve topluma hizmetle geçiren, sonrasında emekli olan ve huzurlu bir yaşam sürmeyi hayal eden emeklilerimizin bugün hayalleri bir yana insan onuruna yakışır bir şekilde yaşayamadıklarına şahit oluyoruz. Ülkede yaşanan yüksek enflasyon ve ekonomik krizden en çok etkilenen kesimlerin başında emeklilerimiz gelmektedir. Emekli maaşlarına yapılan artış yeterli değildir. Yaşanan yüksek enflasyon ve derinden hissedilen ekonomik krize karşı verilen zamlar, emekliyi refaha kavuşturmaktan uzak, beklentilerin çok altındadır. En düşük emekli aylığı asgari ücret seviyesinde olmalıdır. Ak Parti döneminde en düşük emekli aylığı ve asgari ücret arasındaki makas gittikçe açılmaktadır. Emeklilerimiz sefaletle mahkum edilmemelidir” dedi.

Trabzon Şube Başkanımız Burhan Bayraktar ise; “Milletvekilimize ve heyetine ziyaretlerinden dolayı teşekkür ederiz. Tüm siyasi partilerden emeklilerimizle ilgili çalışmaları ve düzenlemeleri acil olarak bekliyoruz. Emeklimizin artık tahammülü kalmamıştır. En başta intibak yasamızın bir an evvel çözüme kavuşmasını bekliyoruz. En düşük emekli maaşının asgari ücret seviyesine çıkarılmasını bekliyoruz. Bu konularda ciddi adımlar atılmazsa diğer çalışmaların hiçbir anlamı yoktur, samimi değildir” dedi.

Safranbolu Belediye Başkanı Köse Şubemizi Ziyaret Etti...

Safranbolu Belediye Başkanı Elif Köse beraberinde heyetiyle birlikte Safranbolu Şube Başkanımız Saim Tiryaki'yi makamında ziyaret etti. Türkiye Emekliler Derneğimizin ve Safranbolu Şubemizin çalışmaları hakkında bilgi alan Köse; “İlçemizin nadide sivil toplum kuruluşlarından birisi olan TÜED Safranbolu Şubemizi ziyaret etmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Emeklilerimizin sorunları hakkında birinci ağızdan en doğru bilgileri almak ve derneğimizin faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olmak istedik. Sayın başkana ve yönetim kuruluna yakın ilgilerinden ötürü teşekkür ediyorum. Çalışmalarında başarılar diliyorum dedi. Ziyareten duyduğu memnuniyetini ifade eden Şube Başkanımız Saim Tiryaki; “Ziyaret sırasında derneğimize üye olarak gücümüze güç katan Safranbolu Belediye Başkanı Elif Köse'ye teşekkür ederiz” dedi ve üye kartını takdim etti.

ŞUBELERİMİZİN ETKİNLİKLERİ

Pars: "Emeklinin Hakkı TÜİK'e Haram Olsun..."

TÜED Uludağ Şube Başkanımız Kenan Pars Bursa Hayat Yerel Gazetesi'ne değerlendirmelerde bulundu. Pars: "Hakkımızı çalan TÜİK' tir. Biz emeklileri açlığa ve sefaletle mahkum etti. Akıl mantıkla anlamak mümkün değil. İstanbul Ticaret Odası İstanbul için Aralık ayı enflasyonunu yüzde 2,94 açıklarken, Bağımsız Enflasyon Araştırma Grubu ENAG Aralık ayı enflasyonunu yüzde 5,18 açıkladı. ENAG'a göre 6 aylık enflasyon yüzde 38,57. TÜİK ne açıklıyor Aralık ayı için yüzde 1,18, 6 aylık enflasyonda yüzde 15,39. Bu resmen hırsızlıktır. Emeklinin hakkını çalmaktır. Toplumun en mağdur kesimi emekliyi ölüme sürüklemektir. Asgari Ücrete yüzde 54,66 zam yapılırken emekliye yüzde 30 zam müjde olarak açıklanıyor. Akılmızla alay ediyorlar. Biz emekliler hüsrana uğradık. Emeklinin feryadını duymuyorlar, duymak istemiyorlar. Sesimizi duyurmamız için sokaklara inmemiz gerekiyorsa onu da yaparız. Tüm emeklileri çatımız altında birleşmeye çağırıyorum. Emekliler kendi davasında birleşmediği sürece sesimizi duymamaya devam edecekler. Bir olalım, güçlü olalım, hakkımızı alalım" dedi.

TÜED VE KUDRET INTERNATIONAL'DAN EMEKLİLERİMİZE SAĞLIK SEMİNERİ

Kısa adı TÜED olan Türkiye Emekliler Derneğimiz ile Özel Kudret International Hospital arasında düzenlenen seminerle Ankara Şubelerimizin üyelerine eğitim verildi. Alanının uzmanlarından Prof. Dr. Yavuz Şimşek, geç yaşlarda idrar kaçırma menopoz konularında bilgiler verdi. Üyelerimizin sorularına da yanıt veren Şimşek, yaşlanmanın getirdiği sıkıntıların aşılabilir sıkıntılar olmadığını ifade etti. Beslenme uzmanı Ezgi Çelik de; "Her Yaşta Sağlıklı Beslenme" başlıklı konuşmasında ileri yaşlarda sağlıklı ve dengeli beslenmenin birçok hastalığı önleyebileceğini ve yaşlıların yaşam kalitelerini yükselteceğini ifade etti.

Özel KUDRET INTERNATIONAL HOSPITAL

27 OCAK 2023
Cuma | 11.00

SEMİNER

Prof. Dr. Yavuz ŞİMŞEK
İdrar Kaçırma ve Menopoz

Bestenme Uzmanı Ezgi ÇELİK
Her Yaşta Sağlıklı Beslenme

YER:
TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ
ANITTEPE MAHALLESİ, IŞIK SOKAK,
NO:11, TANDOĞAN / ANKARA

Demokrat Parti'den Kadıköy Şubemize Ziyaret

Demokrat Parti İstanbul İl Başkanı Ekrem Eray Arda heyetiyle birlikte Kadıköy Şubemizi Ziyaret etti. TÜED Kadıköy Şube Başkanımız Nahit İmamoğulları ve yönetim kurulu üyelerimizin hazır bulunduğu ziyarette konuşan Şube Başkanımız İmamoğulları, İl Başkanımıza ve heyetine ziyaretlerinden dolayı teşekkür ederek, derneğimizin hazırlamış olduğu talep ve isteklerimizden oluşan broşürünü takdim etti. İl Başkanı Arda ise; "Sizlerin sıkıntılarının çok büyük olduğunun farkındayız. Ancak kendinizi yalnız hissetmeyin. Verdiğiniz broşürü dikkatle inceleyip, çalışmalarımızı bu yönde ilerleteceğiz. Sizleri tanımaktan memnun olduk. Emeklilerin böyle büyük bir kuruluşa sahip olması da ayrıca gurur verici. STK'ların önemi sizler sayesinde bir kez daha ortaya çıkıyor. Çalışmalarınızda başarılar dilerim" dedi.

TÜED ve Özel Kudret International Hospital arasında düzenlenen seminerle Ankara Şubelerimizin üyelerine eğitim verildi.

2000 SONRASI EMEKLİ AYLIKLARININ HESAPLANMASI VE OLUŞAN KAYIPLAR...

Emekli aylıklarının hesaplanmasında sosyal güvenlik kuruluşları arasında ortak bir norm birliği olmadığından, emekli aylıkları bakımından nimet/külfet dengesi kurulamamıştır. Sosyal güvenlik kuruluşlarının (SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı) farklı uygulamaları, emekli aylıklarındaki eşitsizliği artırmıştır. Bu yönüyle, temel bir sosyal güvenlik işleyişi oluşturulamadığından, herkes bir biririyle emekli aylığını kıyaslamaktadır. SSK emekli aylıklarının hesaplanmasında farklı parametreler uygulandığından, aynı çatı altında bile emekli aylıkları farklılaşmıştır. Farklı emekli gruplarının ortaya çıkmasının temelinde, intibak kurallarına uyulmaması yatmaktadır. Her bir mevzuat değişikliğinde, aylık hesaplama parametreleri olan güncelleme katsayısı ve aylık bağlama oranları farklılaştığından, emekli aylıkları arasında eşitsizlikler giderek büyümüştür.

2000 sonrası dönemde ödenen primlere göre ortalama kazanç üzerinden emekli aylıklarının hesaplanması, emeklileri koruyan bir sistem olarak görülmemiştir. 2008 sonrası dönemde çalışma süresi uzadıkça, asgari ücret veya yakınında prim kazancı olan sigortalılara bağlanan aylıklar giderek küçülmüştür.

506, 4447 ve 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre **Karma Sistem** üzerinden emekli aylıklarının hesaplanması, hak kayıplarını ve eşitsizlikleri beraberinde getirmiştir.

Sigortalılık dönemlerinde yürürlükte olan mevzuatlara göre **karma sistem** esas alınarak emekli aylığının hesaplanmasında, **prim kazançlarının güncellenme katsayısı ve aylık bağlama oranları farklı uygulandığından**, 2008 öncesi çalışmaları ağırlıkta olan sigortalılar avantajlı, 2008 sonrası dönemde emekli olanların ise dezavantajlı olması, 5510 sayılı Kanun ile getirilen hükümlerin yetersizliğini göstermektedir.

5510 sayılı Kanun döneminde çalışma süresi arttıkça, güncellenme katsayısı ve aylık bağlama oranına göre bağlanan aylıklarda ciddi kayıplar ile karşılaşmıştır. Özellikle, 2008 sonrasında prim kazancı asgari ücret üzerinden ödenen sigortalıların prim ödeme gün sayısının fazla olmasının hiçbir değeri kalmamıştır. Emekli aylıklarında görülen kayıplar karşısında, 2019 yılından itibaren en az aylık uygulaması getirilmiş ve 2023 itibarıyla de 5.500 TL ödenmektedir.

Emekli aylıklarında eşitliğin sağlanması adına çalışılan dönemler için tek bir kriter üzerinden emekli aylığı hesaplanmalı; alt sınır emekli aylığı aylık bağlama oranı, 2000 öncesi dönemde olduğu gibi yüzde 70 olarak yeniden belirlenmelidir. Bu yönde değişiklik yapıldığında, **En Az Aylık Ödemesi** uygulamasına da gerek kalmayacaktır. Sonuç olarak, **2000 sonrası dönem için gösterge sistemine dönülmeli ve gösterge (prim kazanç) aralıklarına göre aylık bağlama oranları kademeli olarak yeniden belirlenmelidir.**

Emekli aylıklarının hesaplanmasında üç dönem dikkate alınmaktadır.

Birinci kısmi aylığın hesaplanmasında; 2000 öncesi çalışmalar için 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince gösterge ve katsayı sistemi uygulanıyor. 2000 öncesi dönem için normal göstergede alt sınır aylık bağlama oranı yüzde 70 olarak dikkate alınıyor. Sigortalının prim kazancı üst göstergeden ise, 5000 prim ödeme günü karşılığı yüzde 50-59.9 derece ve kademelere göre değişen aylık bağlama oranı uygulanıyor. 5000 gün üzerinde prim ödeme gün varsa, her 240 gün için bir puan alt sınır aylık bağlama oranına ilave yapılıyor.

İkinci kısmi aylığın hesaplanmasında; 1 Ocak 2000/30 Eylül 2008 dönemi için 4447 sayılı Kanun ile prim kazançlarının güncellenmesinde yıllık tüfe ve gelişme hızı artışları yüzde 100 uygulanıyor. Aylık bağlama oranı ilk 10 yıldaki çalışmalar için her 360 güne yüzde 3.5, sonraki 15 yıldaki çalışmalar için her 360 güne yüzde 2, daha sonraki çalışmalar için ise yüzde 1.5 kademeli bir aylık bağlama sistemi dikkate alınıyor. 506 sayılı Kanun döneminde uygulanan yüzde 70 alt sınır aylık bağlama oranı yüzde 35'e çekilmiştir.

Üçüncü kısmi aylığın hesaplanmasında; 1 Ekim 2008 itibarıyla 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu dikkate alınmaktadır. Buna göre, 1 Ekim 2008 sonrası çalışmalarda prim kazançlarının güncellenmesinde yıllık tüfe artışları yüzde 100, gelişme hızı artışlarının yüzde 30'u dikkate alınıyor. Bu dönemdeki çalışmalar için her 360 güne yüzde 2 aylık bağlama oranı uygulanıyor. Alt sınır aylık bağlama oranı yüzde 35 uygulanıyor.

5510 sayılı Kanun öncesinde emekli aylıklarının ikili karma sisteme göre hesaplanmasında kayıplar olmamakla birlikte, her yıl emekli olanlar arasında eşitsizlikler görülmüştür.

1 Ekim 2008 itibarıyla yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun ile getirilen aylık hesaplama sisteminin sürdürülme özelliği kalmamıştır. 5510 sayılı Kanun'da değişiklikler yapılmalı ve çalışma süresi uzadıkça emekli aylıklarında artışı öngören bir sistem getirilmeli ve alt sınır aylık bağlama oranı yüzde 70 olarak yeniden belirlenmelidir.

Bu önerimiz, aynı zamanda 2000'li yılların intibakı olarak da görülmelidir. Prim kazançları, prim ödeme gün sayıları eşit olan emeklilerin intibakı yapılmalı ve emekli aylıklarındaki farklılıklara son verilmelidir.

Emekli aylığı hesaplamalarında, 2000 öncesi dönemde uygulanan gösterge sistemi yeniden getirilmelidir. 6283 sayılı İntibak Kanunu ile belirlenen aylık bağlama oranları, 2000 sonrası dönemde emekli olanlara da uygulanmalıdır.

506 sayılı Kanun döneminde kadın ve erkek sigortalılar için 50/55 yaş sonrasında aylık bağlama oranlarına bir iyileştirmeye gidilmiştir. 5510 sayılı Kanunla yaş koşulunun yükseltildiği de dikkate alınarak, kadın sigortalılar için 50 yaşından sonraki her bir yıl için

EMEKLİLER PARLAMENTODAN ÇÖZÜM BEKLİYOR

#İNTİBAK

yüzde 1, erkek sigortalılar için 55 yaşından sonraki her bir yıl için yüzde 1 aylık bağlama oranı getirilmelidir.

SONUÇ

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile yaşlılık aylığına hak kazanma koşulları değiştirilmiştir. 4/a sigortalıları için prim ödeme gün sayısı 7200, yaş koşulu kademeli yükseltilmiş, 2048 yılında emekli olacak kadın ve erkek ayrımı yapılmaksızın 65 yaş olarak belirlenmiştir. Yaşın yükseltilmesi, gelecek dönemlerde emekli aylığına hak kazanmayı oldukça zorlaştıracak ve 2036 yılından itibaren emekli aylığı bağlanan sayısında önemli düşüşler yaşanacaktır. Ekim 2008 sonrası dönemde aylıklarda yaşanan kayıplar, sosyal güvenlik sisteminin en temel sorunu olmuştur. 2022 yılında, **25 yıl sigortalılığı ve 5000 prim ödeme gün sayısı olan bir işçiye 2022 yılında 2.500 TL aylık bağlanması, 5510 sayılı Kanun ile getirilen aylık hesaplama sisteminin yetersiz kaldığının da somut bir göstergesidir.**

Mevcut aylık hesaplama sistemi ile emekliler korumasız kalmıştır. 5510 sayılı Kanun ile getirilen aylık hesaplama sistemi, emeklilik hukukunu zayıflatan bir dönemi getirmiş ve emekli aylıklarında ciddi kayıplara neden olmuştur. Sosyal güvenlik sisteminin temel ilkesi olan eşitliğin sağlanması için gösterge sistemine yeniden dönülmeli ve prim kazanç aralıklarına göre aylık bağlama oranları belirlenmelidir. 506 sayılı Kanun döneminde uygulanan alt sınır aylık bağlama oranı yeniden getirilmeli ve aylıkların düşüşünü engelleyecek değişikliklere gidilmelidir.

ŞUBELERİMİZİN ETKİNLİKLERİ

Emekliler seyyanen zam istiyor!

Türkiye Emekliler Derneği (TÜED) Çaycuma Şube Başkanımız Nizamettin Eyidoğan "Emekliler seyyanen zam istiyor" dedi.

Nizamettin Eyidoğan açıklamasında; "Küresel krizden en fazla etkilenen ülkelerin başında Türkiye gelmiştir. Petrol ve enerji açısından dışa bağlı olmamızın faturası, yüksek fiyat artışlarıyla topluma yansıtılmıştır. Son bir yılda doğalgaz, elektrik, su ve kira giderlerinde görülen yüzde 200'e varan artışlar, emeklilerimizin gelirlerini küçültmüştür. 2022 Eylül ayı itibarıyla döviz kurlarında görülen artışlar, bütün üretim maliyetlerini etkilemiş ve yüksek enflasyon en temel sorun olmuştur.

Çarşı-Pazar fiyatlarındaki yüksek artışlar, TÜFE hesaplamalarına tam olarak yansıtılmadığından, en büyük zararı emekliler görmüştür. Gerçek enflasyonu yansıtmayan TÜFE oranlarına göre emekli aylıklarına yapılan zamlar, emeklileri korumaktan uzak kaldığından, seyyanen zam yapılarak emeklilerimizin kayıpları giderilmelidir" dedi.

Özata; "Adaletli Bir Karar Değil..."

Türkiye Emekliler Derneği (TÜED) İzmit Şube Başkanımız Adem Özata Kocaeli Bizim Gazetemiz'e emeklilere yapılan zamlar hakkında açıklamalarda bulundu. Özata; "Biz emekliler olarak seyyanen zam talebinde bulunmuştuk. Genel Merkezimizde bu yönde görüşlerini bildirmişti. Ortak bir kararla seyyanen zam yapılabilirdi. Emeklilerin yüzde 60'ı zaten düşük oranla maaş alıyor. Adaletli bir karar verildiğini düşünmüyoruz. En düşük emekli aylığı asgari ücret seviyesine çıkmalıydı" dedi.

Ayhan; "Ereğli'de Emeklilere Verilen Sözler Tutulmadı..."

TÜED Karadeniz Ereğli Şube Başkanımız Ali Ayhan, Elmas Haber Sitesi'ne TOKİ Konutları hakkında bir demeç verdi. Verdiği demeçte şunlara değindi; "Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) tarafından Ereğli Korubaşı'da emekliler için yapılacak olan 334 konut için yaklaşık 6,5 yıl önce Atatürk Kültür Merkezi Sinema Salonu'nda kura çekimi gerçekleştirilmişti. O günden bugüne bir gelişme olmadı. Dernek olarak her çareye başvurduk ancak sorunu bir türlü çözemedik. Burada yönetim değişti. Yerel yönetimlere, milletvekillerimize, belediye başkanlarımıza, kaymakamlarımıza, ilçe başkanlarımıza dosyalar verdik. Geçen hafta ilçe başkanımıza dosya sunduk. Her çareye başvurduk ama bunu bir türlü çözemedik. Geçtiğimiz Eylül ayında Cumhuriyet tarihinin en büyük sosyal konut projesi olarak, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanan projede Ereğli'de olmasına rağmen, herhangi bir işlem yapılmadı. Emeklilerden ve üyelerimizden derneğimize sahip çıkmalarını bekliyorum. Eğer birlikte hareket edersek, emekliler devletten istediğini alabilir" dedi.

Karagöz; "Zamın En İyisini Bizler İstiyoruz..."

TÜED Şanhurfa Şube Başkanımız Mehmet Karagöz, yerel gazeteye demeç verdi. Demeçte; en düşük emekli maaşının asgari ücret seviyesinde olması gerektiğini belirterek; "Maaşlarımız enflasyon karşısında eriyor. Verdiğiniz maaşla geçinebilmemiz için hiçbir şeye zam gelmemesi gerek. Şanhurfa'da ortalama 85 bin emekli var. Zamın en iyisini istiyoruz. Yüzde 40'dan aşağısı olmamalı. Yüzde 40 fazla görünebilir ama yapılan zamlardan sonra cebimize giren bir şey olmuyor. Maaş daha cebimize girmeden masraflara gidiyor. Yalnız doğalgaza ve elektriğe gelen zamların karşılığında zam yapsalar bile bize yeter" dedi.

ŞUBELERİMİZİN ETKİNLİKLERİ

Ağrı Şube Başkanlığımız Asgari Ücret ve İkramiye Talebinde Bulundu

Türkiye Emekliler Derneği (TÜED) Ağrı Şube Başkanımız Mahmut Yıldırım, en düşük emekli maaşlarının asgari ücret seviyesine çıkarılmasını ve bayram ikramiyelerine ise % 100 zam yapılmasını talep ederek; "Son yıllarda yaşanan ekonomik dalgalanmalardan en çok etkilenen kesim olan emeklilerimiz en az asgari ücret düzeyinde maaş almahılar" diyerek, "Emekliler maalesef geçinebilecek durumda değiller. Açlık sınırı değil sefalet sınırının da altında bir gelire sahipler. Her yıl ek bütçeye uygun oranlarda, enflasyon rakamları da göz önüne alınarak maaşlarına zam ve ikramiyenin arttırılmasını istiyoruz" dedi.

Karabük Şube Başkanımız Celal Bulut: "Emeklilerimizi Üzmeyin"

Net asgari ücretin yüzde 54,7 zamlı 8.506 TL olmasının ardından, milyonlarca emekli bu tutarın altında kalırken, Türkiye Emekliler Derneği (TÜED) Karabük Şube Başkanımız Celal Bulut, emeklilerin çok zor durumda olduğunu belirterek, "Gücümüz, takatimiz kalmadı. Bizleri enflasyona ezdirmeyin" diyerek açıklamasına devam etti; "Asgari ücrete yapılan yüzde 54,7'lik zam sonrası milyonlarca emeklinin maaşı asgari ücretin yarısı bile etmez hale geldi. Toplu sözleşme ve 6 aylık enflasyonla birlikte yılbaşında yüzde 18 civarında zam alacak memur ve emekliler, en az asgari ücret zammı kadar bir artış bekliyor ve enflasyon artışının yanı sıra seyyanen zam yapılmasını da talep ediyoruz.

2000'li yıllarda en düşük emekli maaşı asgari ücretin üstündeydi. Asgari ücrete gelen zamdan sonra her şey

Karabük Şube Başkanı
Celal Bulut

"Emekli Açlık Sınırının Altında"

VIDEO HABER

zamlandı. 2018 yılında hükümetimizin emekliye verdiği 1000 TL bayram ikramiyesiyle emekli bir küçükbaş alabiliyor, ya da bir paya giriyordu. Şu anda küçükbaşın çeyreğini ancak alabiliyoruz. Hepimiz çarşıya, pazara, markete gidiyoruz. Hayat şartları ortada. Emekliye verilen para yastık altına değil, ekonomiye gider. Ülkenin kalkınmasında emeği ve alın teri olan emeklilerimizi üzmemiz" dedi.

Yenimahalle Şubemizden Termal Gezisi

TÜED Yenimahalle Şube Başkanlığımız, üyelerimizi 50 kişilik bir grupla Kızılcahamam bölgesine, Şifa Termal Otel'e geziye götürdü. Emeklilerimizin yoğun talepleri üzerine gerçekleştirilen gezide, Kızılcahamam ormanlık bölgesinde üyelerimiz orman havası alırken, Kızılcahamam'ın termal sularında şifalandılar. Şube Başkanımız Ayla Işık; "Üyelerimiz yaptığımız gezilerden çok memnun kalıyorlar. Yüzlerindeki mutluluğu görünce bizlerde mutlu oluyoruz. Rotamızı onlardan gelen talepler üzerine değerlendiriyoruz. Katılan herkese teşekkür ederiz. Gezilerimize devam edeceğiz" dedi.

TÜED İNDİRİM ANLAŞMALARI ÜYELERİMİZİN YÜZÜNÜ GÜLDÜRÜYOR

Karabük Şubemizden Evde Bakım Hizmeti Anlaşması

TÜED Karabük Şube Başkanımız Celal Bulut, Karvip Sağlık Kabini ile üyelerimize özel indirim anlaşması imzaladı. Yapılan anlaşmaya göre üyelerimiz evde bakım hizmetinden %20 indirimli faydalanacaklar. Şube Başkanımız Bulut; “Yaşlılarımızın en çok ihtiyaç duydukları hizmeti kendilerine indirimli sunmak fırsatını elde ettiğimiz için mutluyuz. Kendilerine sağlıklı günler dileriz” dedi.

Çorum Şubemizden İndirim Anlaşması...

TÜED Çorum Şubemiz, Ali Osman Ulusoy otobüs firması ile üyelerimize özel indirim anlaşması imzaladı. Yapılan anlaşmaya göre üyelerimiz Çorum'dan tüm güzergahlara % 15 indirimli seyahat edebilecekler. Şube Başkanımız Hıdır Kınıklı; “Emeklilerimiz çocuklarına, torunlarına kavuşsun diye uygun fiyata güzel bir anlaşmaya imza attık. Tüm üyelerimize hayırlı olsun” dedi.

Avcılar Şubemizden Sağlık Anlaşması

KALP SAĞLIĞI PROGRAMI

Hediye Çeki

- ! Kardiyoloji Muayenesi
- ! EKG (Elektrokardiyografi)
- ! EKO (Ekokardiyografi)

Sağlıklı Bir Yaşam İçin

Düzenli Kalp Kontrollerinizi İhmal Etmeyin!

- ! Kalp sağlığı programı SGK kapsamında **fiyatsız** gerçekleştirilecektir.
- ! Kayıt esnasında çekirtilmesi gerekmektedir.
- ! Çağrı merkezini arayarak **randevu alınması** gerekmektedir.
- ! 15.03.2023 tarihine kadar 40 yaş ve üstü hastalar için geçerlidir.

Bilgi ve randevu için 444 8 276

BİRÜNİ
ÜNİVERSİTE HASTANESİ

TÜED Avcılar Şubemiz, Biruni Üniversite Hastanesi ile üyelerimize özel indirim anlaşması imzaladı. Yapılan anlaşmaya göre, üyelerimiz ve birinci derece yakınları yatarak tedavilerde %20 indirim hakkına sahip oldular. Avcılar Şube Başkanımız Necdet Kömeçoğlu; “Üyelerimiz için güzel bir anlaşmaya daha imza attık. İstiyoruz ki kaliteli hizmetlerden uygun olarak faydalanınsınlar. Yaptığımız anlaşmalara her geçen gün yenisini eklemekten memnunuz. Üyelerimize sağlıklı günler dileriz” dedi.

Diyarbakır Şubemizden Sağlık Anlaşması

TÜED Diyarbakır Şube Başkanlığımız, Özel DÜNYAPARK HOSPITAL ile üyelerimizin ve birinci derece yakınlarının faydalanabileceği özel bir indirim anlaşması imzaladı. Anlaşma hakkında bilgi veren Diyarbakır Şube Başkanımız Kadri Akar; “Yapılan anlaşmayla üyelerimize bütün muayenelerde ve ameliyatlarda % 15 indirim sağlanmaktadır. Üye kimlik kartını gösteren emeklilerimiz ve birinci derece yakınları bu imkandan yararlanabilecektir” dedi.

1970 - 2022

TÜED TARİHİNDEN SAYFALAR -24

5. OLAĞAN GENEL KURUL'DAN AKILDA KALACAK NOTLAR (4)

3-4 Haziran 1981 tarihlerinde gerçekleştirilen 5. Olağan Kongre'ye sunulan faaliyet raporunda da şu bilgilere yer verildi:

"10 yılı aşkın bir zamandan beri topluma hizmet amacını en iyi şekilde geliştirebilmenin gayreti ve bu şerefli hizmet yolunda görevinin üstün şuuru içerisinde çalışmalarını sürdüren cemiyet teşkilatımızın 5. Büyük kongresinde sizlerle tekrar beraber olabilmek müstesna hazını yaşıyor ve bu toplantımıza teşriflerinizden dolayı hepimize Türk işçi emekli adına teşekkürlerimizle saygılarımızı sunuyoruz.

Saygıdeğer Delege Arkadaşlarımız, 27-28 Aralık 1978 tarihinde icra edilen 4. Büyük Kongremizin imtiaz ve teveccühüne mazhar olarak, cemiyet teşkilatımızın en üst yönetim organında fiili görev alan kıymetli arkadaşlarımızla iki buçuk yıla yaklaşan müşterek çalışma döneminde başlıca hedefimiz, memleket sever duygular içerisinde topluma hizmet, beşeri münasebetlerimizde karşılıklı sevgi, saygı ve samimi destek, sorunların çözümünde devlet yöneticileri ve yetkili makam sahipleriyle iyi münasebetler tesis ederek, temsil ettiğimiz bu asil toplumun hak ve menfaatlerini gerektiği gibi korumak ve bu suretle Cemiyet Teşkilatımızın bütün yurt sathında saygın bir kuruluş olarak geliştirilmesi ve onurunun yüceltilmesi başlıca prensibimiz olmuştur. Bütün iyi niyetli, basiretli ve feragatli çalışmalarımıza rağmen, bu faaliyet dönemimiz içerisinde kurum bünyesindeki idari tasarruflarla, hatır gönül mahsulü ufak çaptaki hizmetler dışında, toplumumuza yasal imkanlar sağlanması bakımından Cemiyetimizin başarılı sonuç edemediğini de samimiyetimizle ifade etmek isteriz. Ancak bu samimi beyanımız yanlış anlaşılacak 2,5 yıla yaklaşan faaliyet dönemimizde Cemiyet yöneticilerinin nemelazımcılık ruhu içerisinde köşeye çekildikleri ve eski cevvaliyetlerini yitirdikleri kanaatine varılmaması için faaliyetlerimizi kısa bölümler halinde izaha çalışmayı ve tevcih edeceğimiz soruları da aynı samimiyet duyguları içerisinde cevaplandırmayı kaçınılmaz bir görev saymaktayız.

Fakat bu izahatımıza geçmeden ve karşılaştığımız güçlüklerin muhasebesini huzurunuzda yapmadan evvel, 12 Eylül öncesinin siyasi ortamını hafızalarımızda tazelemek çok yerinde olacaktır. Memleketin önemli sorunları, cennet vatanımızın istiklal ve istikbali, sosyal sınıfların çözüm bekleyen derhterinin bir kenara itilerek insan hayatının hiçe sayıldığı, kardeşkanının çok ucuzladığı bir dönemden geçip bu günlere ulaştığımız göz önünde tutulması, toplumumuza yasal imkânlarla hizmet verilememesinin makul gerekçesi kendiliğinden ortaya çıkmış olacaktır. Fakat bütün ısrarlı çalışmalarımıza rağmen, toplumumuzu maruz kaldığı mağduriyet ve

geçim sıkıntılarından kurtaracak yasal imkânlar zamanında temin edilememiş dahi olsa, bizleri o buhranlı dönemlerden kurtararak bugünkü aydınlık ve en azından can güvenliğini sağlayarak huzurlu bir yaşam ortamına kavuşturan şanlı ordumuzun şerefli komutanlarına gönüllerimizde minnet duyguları taşımaktayız. Yüksek malumları olduğu üzere SSK'ya muhatap emekli ve hak sahiplerinin mevcudu her geçen gün büyük ölçüde artmaktadır. İki yıl evveline nazaran bugün 200 bin artışla emekli ve hak sahibi mevcudunun 650 bine ulaştığı ve gelecek yıllarda bu sayının daha da artacağı dikkate alınırca, Cemiyet teşkilatımızın yurt sathına daha da yaygınlaştırılması bir zaruret olarak kendisini gösterecektir.

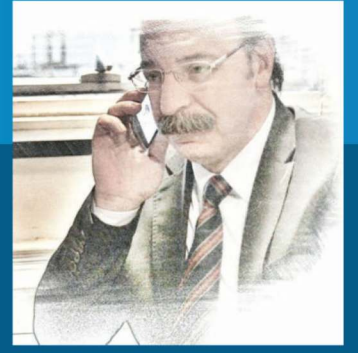
Bu görüştür hareketle sair faaliyetlerinin yanında teşkilat edilen şube adedimiz 1980 yılı sonuna kadar 75'e ulaştırılmıştır. Müşterek davamıza gönül vererek yeni şubelerin kurulmasında hizmeti geçen değerli müteşebbis arkadaşlarımıza huzurunuzda teşekkürlerimizi sunar, başarılarının devamını dileriz. Teşkilatlanma hususundaki bu başarılı sonuca rağmen, 12 Eylül 1980 askeri harekâtından sonra cemiyet teşkilatımızın bir süre faaliyetten yoksun kalması, üyeleriyle münasebetlerinin kısmen kopması ve aidatların da gereği gibi tahsil edilememiş olması nedenleriyle bir kısım şubemizin çok güç duruma düştüğünü, kapanma tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu ve hatta çok eski tarihlerden beri faaliyet halinde olan Gaziosmanpaşa şubesinin resmen kapandığını ve ayrıca mahallinde pek gelişme gösteremeyen Divriği, Vakfıkebir, Salihli, Alaçam ve Çanakkale şubelerimizin de kapanma durumunda olduğunu üzümlere belirtmek isteriz.

Fakat inanmaktayız ki, bu bölgelerde yaşayan emekli kardeşlerimiz, cemiyetçiliğe gönül vermiş idealist insanlardır, birlik ve beraberliğin nimetlerini müdrük kimselerdir, pek kısa bir zaman sonra yeni bir ruh ve yeni bir hamle ile teşkilatlarını yeniden kuracak ve saflarımız mümtaz yerlerini alacaklardır.

7 kişilik Merkez İcra Kurulumuzla 22 kişilik Merkez Yönetim Kurulumuz, bu faaliyet dönemimizde her zamandan daha fazla bir uyum ve anlayış içerisinde müşterek mesai sarfetmiştir. Huzurlarınızda hepsine ayrı ayrı teşekkürlerimizi arz etmek isteriz. Büyük kongreden sonra en yüksek karar organımız olan Merkez Yönetim ve İcra Kurulları bu dönem içerisinde aldığı kararlarla 06.02.1979 ve

Mehmet Emin TANGÖREN
TÜED Basın Danışmanı

tuedbasin@gmail.com

emeklinin gündemi

28.06.1980 tarihlerinde iki defa Başkanlar Kurulunu Ankara'da toplamı faaliyetlerini izahla birlikte, Başkanlar Kurulundan aldığı fikir ışığı altında cemiyet çalışmalarına istikamet vermiştir.

Topluma hizmet amacıyla Merkez Yönetim Kurulumuz, bu dönem içerisinde 7 oturum yapmış, Merkez İcra Kurulunun faaliyet, muamelat ve hesabatını gözetim altında tutmuş ve her defasında icra organına takdir ve teşekkürlerini bildirmiştir.

Merkez yönetim kurulumuzun direktif ve kararlarıyla, şube yöneticilerimizden gelen makul istek ve teklifleri kendi görüşleriyle de birleştiren Merkez İcra Kurulumuz ise, bu dönem içerisinde 101 oturum yapmış, muhtelif kararlar almış, 42 genelge yayımlanmış, 4000 üzerinde yazışmaya muhatap olmuş, gerek resmi ve gerekse özel yazılara zamanında cevap vermiş, zamanında siyasi partilerimizle ve yetkili mecralarla temasını sürdürerek müşterek davaların bekçisi ve takipçisi olmuştur.

Söz buraya gelmişken, gerek bir şube başkanı olarak ve gerekse Merkez İcra ve Yönetim Kurullarımızda uzun süre görev ifa eden değerli arkadaşımız İbrahim Özek'in Ocak/1981 ayında vefat ederek, İcra Kurulu Üyesi sayın Hüseyin Arık'ın da şahsi mazeretleri sebebiyle istifaden aramızdan ayrılmış olduklarını da üzümlere bilginize sunmak isteriz.

Milliyet Gazete Arşivi

17.11.1981, Milliyet, Sayfa 11

İşçi Emeklileri Cemiyeti Başkanı Şide'yi «kamuoyu önünde tartışmaya» çağırdı

● Sosyal Güvenlik Bakanı da, İşçi Emeklileri Cemiyeti Başkanı ve Danışma Meclisi Üyesi Alpdündar ile tartışmaya "her zaman hazır" olduğunu bildirdi

ANKARA, UBA

TÜRKİYE İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Başkanı ve Danışma Meclisi Üyesi Mustafa Alpdündar, Sosyal Güvenlik Bakanı Sadık Şide'yi kamuoyu önünde açık oturuma davet etmiştir. Sosyal Güvenlik Bakanı Sadık Şide ise, "Sayın Mustafa Alpdündar ile kamuoyu önünde her zaman tartışmaya hazırım" demiştir. Bu arada Alpdündar, söz konusu tartışmanın yapıp yapılmaması konusunda TRT Genel Müdürü Macit Akman ile bir görüşme yapmıştır. Alpdündar'a yanıt veren Akman, "Muhatabınızı bulun, sizlere kamuoyu önünde tartışma imkânı verelim" demiştir.

Alpdündar, sayıları 700 bini bulan işçi emeklisi, dul ve yetimlerin sorunlarının bir an önce halledilmesi gerektiğini vurgulayarak, "Hayat şartlarının hayli zorlaştığı günümüzde sayıları çok yüksek olan bu topluma mutlaka kolaylık sağlanmalıdır" demiştir.

EMEKLİ OLACAKLAR, EMEKLİLİĞE NE KADAR HAZIR?

Dünya üzerinde artan ortalama yaşam beklentisi ile kişiler emeklilik sürelerini geçmişe göre daha uzun geçirmektedir. Bu durum her ne kadar iyi gözükse de emeklilik sürecinde kişilerin ne yapacaklarına dair plan eksikliği bu süreçleri zor duruma sokabilmektedir. Emeklilik adına yapılan planlar emeklilik hayatını iyileştirirken; yapılmayan planlar kişileri bir belirsizliğe sürüklemektedir.

Sosyal güvenlik terim olarak ilk defa 1935 tarihli Amerikan Sosyal Güvenlik Kanununda kullanılmıştır. Sosyal Güvenlik Yasası ilk kabul edildiğinde, emeklilere yapılacak yardımlar 65 yaşında başlayacaktı ve ortalama yaşam süresi de 61,7 yıldır. Günümüzde Amerika'daki ortalama emeklilik yaşı 62 ve ortalama yaşam beklentisi ise 77 yılın üzerindedir.

Emeklilik, insan yaşamının ve faaliyetlerinin giderek artan bir bölümünü tanımlıyor, ancak bu yaşamın kalitesi bir şekilde değişebiliyor. Bazı emekliler sefalet içinde yaşarken, bazıları altın yıllarını kelimenin tam anlamıyla bir yolcu gemisinde geçiriyor.

Her birimiz başarılı bir emekliliği nasıl tanımlamayı seçersek seçelim, bunu başarma becerisi büyük ölçüde emeklilerin finansal açıdan nasıl destekleneceğine dayanmaktadır. Emeklilik hayatındaki başarı, finansal durumun yanı sıra kişilerin emekliliği ne ölçüde planladığına göre de belirleniyor. Ne yazık ki, hem şimdiki zamanla çok meşgul oldukları için hem de gelecek için plan yapamadıkları ya da yapmak istemedikleri için olsun, birçok insan emeklilik için plan yapmıyor.

Emekliliğe hak kazanma, emeklilik sürecinin ilk aşamasıdır. Bunu emeklilik kararı/olayı ve emeklilik sonrası uyum aşaması takip eder. Sonraki aşamaların nasıl gelişeceği büyük ölçüde bu üç aşamaya bağlıdır. Gerçekten de araştırmalar, emeklilik öncesi planlamanın emeklilik kararı verme ve emeklilik uyumunun başarısını belirlemede çok önemli olduğunu göstermiştir.

Araştırmalar, emeklilik konusunda kişilerin bireysel planlama yükünün arttığını ve dünya üzerindeki çoğu ülkede, emekliliğe hazırlık konusunda da, dehşet verici bir eksiklik olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle, emekliliğe hazırlık konusundaki anlayışımızı geliştirmeye büyük ihtiyaç vardır. Bu amaçla, emeklilik planlamasına emekliliğin mevcut durumunu tartışarak başlamalıyız. Daha sonra incelememizi düzenlemek için kullandığımız bir emeklilik öncesi planlama modeli geliştirmeliyiz.

Bugün ortalama bir çalışan yaklaşık 15 yıllık bir emeklilik dönemi yaşayabilir. Giderek artan sayıda çalışan ise 20 yıla kadar, yani hayatlarının neredeyse dörtte biri boyunca emekli kalabilmektedir. Bu gerçeğe rağmen hem basın hem de akademik literatür, emekliliği yaklaşanların birçoğunun emekliliğe yeterince hazırlanmadığını göstermektedir. Bu durum özellikle finansal hazırlık alanında geçerlidir. Çok daha az ilgi görmelerine rağmen, emekliliğe hazırlığın diğer biçimleri de önemlidir. Burada da veriler birçok kişinin hazırlıksız

olduğunu göstermektedir. Örneğin, Amerika'da yapılan bir araştırmaya göre 51-61 yaş arası çalışanların %12'si ne zaman emekli olacaklarını bilmediklerini veya bunu düşünmediklerini bildirmiştir. Yaşlı çalışanların yaklaşık %43'ü ne şekilde emekli olacaklarına dair "hiçbir planları olmadığını" belirtmiştir. Bir başka çalışmada, 40-65 yaş grubundaki kişilerin %25'inden daha azı, emekliliklerinin yeri veya emeklilikleri sırasında çalışmaya devam edip etmeyeceklerine ilişkin herhangi bir planlama yapmamıştır. Bu talihsiz bir durumdur çünkü yeterli emeklilik planlaması, emeklilik döneminde ekonomik ve kişisel refah için kritik öneme sahiptir. Güvenli bir emeklilik geliri akışı oluşturmak, kişinin ne zaman emekli olabileceğini ve emekli olduktan sonra yaşam standardını (yaşam düzenlemeleri, boş zaman seçenekleri) belirler. Emekliler arasında finansal hazırlık ve memnuniyet arasında pozitif bir ilişki vardır. Emeklilik hazırlığı yapan kişiler, emeklilikle ilgili daha az kaygı ve depresyon bildirme eğilimindedir.

Bazı demografik ve ekonomik eğilimler göz önüne alındığında emekliliğe hazırlanma konusu daha da büyük bir önem kazanmaktadır. Örneğin demografik açıdan, ülkelere göre nüfusun genel yaşlanması yaygın olarak bilinmekte ve iyi rapor edilmektedir.2022 yılında dünyada ortalama yaşam süresi erkekler için 70 yıl, kadınlar için 75 yıl olmuştur. Kıtalara bağlı olarak yaşam beklentisi büyük ölçüde değişebilmektedir. Afrika'da ortalama yaşam süresi erkekler için 61, kadınlar için 64 yıl iken, Avrupa'da erkekler için 75, kadınlar için 81 yıldır.

AB Üye Devletlerinin birçoğu, yaşlı insanları daha uzun süre işgücünde tutmak ve böylece devlet emeklilik maaşlarının genel mali yükündeki büyümeyi hafifletmek amacıyla devlet emeklilik yaşlarını yükseltmektedir. Bu tür girişimlerin başarısı bir dereceye kadar uygun iş arzına bağlıdır.

Ekonomik açıdan, emeklilik finansmanının birey tarafından karşılanma oranını artıracak iki önemli baskı söz konusudur. Birincisi, sosyal güvenliğin emeklilik geliri için uygun bir kaynak olmaya devam edip etmeyeceği sorusudur. Diğeri ise bireysel emeklilik planlarının kullanımından tanımlanmış katkı emeklilik planlarının kullanımına geçilmesidir.

Bu sorunların her ikisi de- belirsiz kamu emeklilik planları ve emeklilikte kendi kendine yetme sorumluluğunu bireye yükleyen özel emeklilik finansmanına yönelik değişen yaklaşımlar- dünyadaki sanayileşmiş ülkelerin çoğunda meydana gelmektedir.

Emeklilik, daha fazla sayıda insanı giderek daha uzun bir süre boyunca etkileyen bir konudur. Bugün tipik bir çalışanın yaklaşık 15-20 yıllık bir emeklilik dönemi olması muhtemeldir. Tanımlanmış fayda planlarının azalması ve sosyal güvenliğin belirsiz durumu ile bireyler kendi emekliliklerinin çoğunu finanse etmekten giderek daha fazla sorumlu olmaktadır. Emeklilerin omuzlarındaki yükleri hafifletmek amacıyla hazırlanacak emeklilik planlamalarına her zamankinden daha çok ihtiyaç vardır.

Namık TAN
TÜED
Araştırma Müdürü

SOSYAL GÜVENLİK KÖŞESİ AYIN YORUMU

SOSYAL GÜVENLİKTE EŞİTLİK İLKESİ KALMADI!

Sosyal güvenlik sisteminde, farklı aylık hesaplamalarıyla eşitlik ilkesinden uzaklaşılması, hak kayıplarını da beraberinde getirmiştir. Emekli aylıklarının üçte ikisinin asgari ücretin altında kalması, ekonomik ve sosyal bir soruna dönüşmüştür. Emekli aylık seviyelerine bakıldığında, 5.500 TL'nin altında aylık alanların sayısı hızla artmaktadır. Emeklilerin güvencesi olması gereken sosyal güvenlik sisteminin zayıflatılması, yoksullukla mücadeleyi de güçleştirmektedir.

Güncellenme katsayısı ve aylık bağlama oranlarının farklılaşması, emekli aylıklarında eşitsizlikleri artıran bir sisteme dönüşmüştür. SSK kapsamında bile, altı çeşit emekli grubu oluşmuştur. 2000 öncesi emeklilerin intibakı yapılarak, emekli aylıklarında eşitlik sağlanmıştır. 2000 öncesi emeklilere 6283 sayılı Kanunla yapılan intibakın, 2000 sonrası emeklilere uygulanmamasının izahı yapılamaz. SGK, intibak konusunda

ayrımcı bir bakış göstermiştir. Anayasanın 10. Maddesi, kanun önünde herkesin eşit olduğunu düzenlemektedir. Kanunların Anayasaya aykırı olmaması gerekçesiyle, Türkiye Emekliler Derneği, intibakın 2000 sonrası emeklilere de uygulanması için dava yoluna gitmiş, üst mahkemeler olarak gerek Anayasa Mahkemesi ve gerekse Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, bu konunun TBMM'nin görev alanında olduğuna karar vermiştir.

Hükümete yapılan çağrılarımıza rağmen, intibak konusunda gerekli adımların atılmamasından emekliler buruk. Emekliler; intibak yapılarak haklarının teslim edilmesini ve aylıklarda eşitliğin sağlanmasını talep ediyor. Bu nedenle, EYT ile eş zamanlı olarak intibak düzenlemesi de gündeme alınmalı ve bütün siyasi partilerden destek gelmelidir. Emeklisini mutlu etmeyen ülkeler, geleceğe güvenle bakamaz.

Siz Sorun... Biz Cevaplayalım

SORU: 7200 gün üzerinden 2021 yılında emekli oldum ve gerçek aylığım zamlarla birlikte 4850 TL olmasına rağmen, 5.500 TL ödenmektedir. Gerçek aylığım neden 5.500 TL'ye yükseltilmiyor?

CEVAP: Sizin durumunuz, 2000 sonrasında emekli olanların ortak sorunudur. Emekli aylıklarının hesaplanmasında, farklı kriterler dikkate alındığından, emekli aylıkları arasında eşitsizlikler giderek büyümektedir. 1 Ekim 2008 itibarıyla yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun döneminde çalışma süresi uzadıkça, emekli aylıklarının düşmesine çözüm getirilmelidir. Güncellenme katsayısı ve aylık bağlama oranları, emekli aylıklarındaki kayıpları artırmıştır. Yüzde 35 olan alt sınır aylık bağlama oranı, yüzde 70 olmalıdır. En az aylık ödemesi, taban aylık olarak belirlenmeli ve emekli zamları 5.500 TL'ye yükseltilmelidir.

SORU: İşe giriş tarihim 08.05.1998, prim ödeme günüm 5158. EYT'den yararlanabilir miyim?

CEVAP: Sigortalıların işe giriş tarihine göre prim ödeme gün sayısı farklılaşmaktadır. EYT düzenlemesinde prim ödeme gün koşulları ile ilgili bir değişiklik yapılmadı. 4447 sayılı Kanunla yapılan kademeli prim ödeme gün koşullarına göre; işe giriş tarihi 8 Mayıs 1998 olan erkek sigortalılar 5900 gün, kadın sigortalılar 5975 gün koşulunu yerine getirdikleri tarihte, yaş koşulu aranmadan emekliliğe hak kazanmaktadır. Sizin gibi primi eksik olan sigortalılar, hiç ara vermeden primlerini tamamlayarak emekli olabilirler.

SORU: Makine Kimya Endüstrisi'nde çalışıyorum. Emekliliği hak ettim. Bu sene içinde ne zaman emekli olmamı tavsiye edersiniz?

CEVAP: Yıl sonu ve yıl başında emekli olmada, her sene kıyaslama yapılmaktadır. 2022 ve 2023 yılında emekli olanlar arasında, güncellenme katsayısı ve emekli aylıklarına yapılan zamlara göre değerlendirme yapıldığında; 2022 yılında emekli olanların aylıkları, 2023 yılına göre daha avantajlı olduklarını söyleyebiliriz. 2023 yılında emekli olanlara, Ocak ayından itibaren aylıkları hesaplanmakta ve emekli zamları birinci ve ikinci altı ay olarak yansıtılmaktadır. Kıdem tazminatı tavanı, her katsayı artışında arttığından, Temmuz ayında emekli olmanız, daha yüksek kıdem tazminatı almanız bakımından tercih edebilirsiniz. Karar sizin.

SORU: Sigortalı olmadan önce 1990-1991 yıllarında 540 gün askerlik hizmetim var. Sigorta başlangıcım ise, 1 Şubat 1997. En son statüm Bağ-Kur'dan 1218 gün primim var. SSK (4/a) statüsünden ise, 2990 gün prim ödemem bulunmaktadır. Askerliğimi borçlanırsam, SSK'dan emekli olmamı engeller mi?

CEVAP: Askerlik borçlanma talep tarihinde Bağ-Kur'lu olduğunuzdan, borçlanma Bağ-Kur'lu statüsünden sayılır. Borçlanmanız, SSK'dan emekli olmanıza şuan engel olmaz. Askerliğinizi 1990-1991 tarihleri arasında yaptığınızdan, ilk işe giriş tarihi olan 01.02.1997 tarihi öncesine 540 gün işlenir. Bu nedenle, SSK'dan sonra Bağ-Kur hizmeti 1260 gün olmadığından, şuan aylığı bağlayacak statü SSK. Bu nedenle, hemen bir sigortalı işe girmeniz ve prim ödenmesi durumunda, SSK'dan emekli olabilirsiniz. Sistemde işe giriş tarihi 01.02.1997 olarak gözükmüyor. Askerlik ödenirse ve 1 yıl 6 ay işe girişiniz, bu süre kadar geriye gider. Buna göre, işe giriş tarihi 01.08.1995 olarak belirlenir. EYT Kanunu çıkınca, SSK'lı çalışmaya devam edin ve 5750 günü tamamladığınızda yaş koşulu aranmadan emekli olabilirsiniz.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU TÜRKİYE YAŞLI HAKLARI RAPORU

İnsan haklarının yerel ölçekte kurumsallaşması amacı doğrultusunda 2016 yılında kurumsal yapısına kavuşturulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, ayrımcılıkla mücadele, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etme alanlarında faaliyet göstermektedir. Yaşlı bireylerin insan hakları, bu nüfusun demografik öneminin bir sonucu olarak global ölçekte dikkat çekmeye başlayan sorun alanı olmuştur. Yaşlı haklarını oluşturma ve korumaya yönelik uluslararası bir sözleşme oluşturma noktasında çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda ülkemizde de yaşlılara yönelik hizmetlerin değerlendirilmesi, yaş temelli ayrımcılığın önlenmesi ve olağanüstü durumlarda yaşlı haklarının korunması noktasında raporlamaya gereksinim duyulduğu tespit edilmiştir. Bu amaç doğrultusunda TİHEK tarafından “Türkiye Yaşlı Hakları Raporu” hazırlanmıştır.

Raporda; Dünyada ve Türkiye’de yaşlı nüfusun genel görünümü dünyada yaşlı haklarının genel durumu, ülkemizde yaşlı haklarının genel durumu Türkiye’de yaşlılara yönelik hizmetlerin Birleşmiş Milletler yaşlı yaşam kalite standartlarına göre değerlendirilmesi yaşlılara karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi, olağanüstü durumlarda yaşlı haklarının korunması ve kurumun yıllık raporlarında yaşlı hakları değerlendirilmiştir. Yaşlı hakları, BM’in gündeminin temel konularından biri olarak tartışılmaya başlanmış, BM genel kurulu tarafından Yaşlanma Açık Uçlu Çalışma Grubu 21 Aralık 2010 tarih ve 65/182 sayılı kararla kurulmuştur. Grup birinci oturumunu 18-21 Nisan 2011 tarihleri arasında yapmıştır. Bugüne kadar 12 oturumun gerçekleştirildiği çalışma grubunda dünyada yaşlıların insan haklarının mevcut durumu, yaşlıların insan haklarının korunmasının güçlendirilmesi, yaş ayrımcılığı, özerklik, bağımsız yaşam ve sağlık hizmetleri, onurlu bir yaşam, sosyal güvenlik ve kaynaklara erişim, istismar ve şiddet, adalete ve iş fırsatlarına erişim, bakım, yaşamın sonunda bakımın planlanması, yasal ve finansal konular, yaşlı hakları konusunda mücadele alanları, iyi uygulama örnekleri, yaşlıların sosyal kalkınmaya katkılarının güçlendirilmesi, uzun süreli ve palyatif bakım, yaşam boyu öğrenme ve kapasite geliştirme, sosyal koruma, Covid-19 salgını döneminde yaşlı hakları ve ekonomik güvenlik odağında yaşlı hakları değerlendirilen konular olmuştur. BM Yaşlanma Açık Uçlu Çalışma Grubu toplantılarına Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Türkiye BM Daimi Temsilciliği ve Türkiye Emekliler Derneği katılmaktadır.

BM gibi uluslararası kuruluşların, sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarının ve insan hakları belgelerinin yanı sıra Türkiye ulusal yaşlanma eylem planı ve uygulama programı Türkiye sağlıklı yaşlanma eylem planı ve uygulama programı, onuncu ve onbirinci kalkınma planı yaşlanma özel ihtisas komisyonu raporu, 1. Yaşlılık şurası raporu Türkiye yaşlı hakları raporunun hazırlanması için dayanak oluşturmuştur. BM tarafından yayınlanan 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, 1966 tarihli Uluslararası Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi, 1969 tarihli Toplumsal Gelişme ve Kalkınma Bildirgesi, 1982 Birinci Viyana Dünya Yaşlılık Asemblası, 1991 BM Yaşlıların yaşam kalitesinin geliştirilmesi ile ilgili ilkeler, 1595 Kopenhag Toplumsal Kalkınma Bildirgesi, 1999 Dünya Sağlık Örgütü Yaşlılar için eylem planı, 2000 BM Bin Yıl Bildirgesi, 2002 2. Madrid Dünya Yaşlılık Asemblası ve BM 2030 sürdürülebilir kalkınma hedefleri belgeleri yaşlı hakları için kullanılacak çalışmalardır.

Viyana Uluslararası Yaşlanma Eylem Planı BM Genel Kurulu tarafından 1982 yılında 37/51 sayılı kararla onanmış, araştırma veri

toplama ve analiz, eğitim ve öğretimin yanı sıra yaşlı haklarına dayalı olarak sağlık ve beslenme, yaşlı tüketicilerin korunması, konut ve çevre, aile, sosyal refah, gelir güvenliği ve istihdam gibi sektörel alanları ele alan 62 eylem önerisi içermiştir. Belirlenen eylemlerin izlenmesi için 1 Ekim Dünya Yaşlılar Günü olarak ilan edilmiştir. BM yaşlı bireylerin yaşam kalitesini iyileştirmesine ilişkin ilkeler; bağımsız yaşam, katılım, bakım, kendini gerçekleştirme ve itibar olarak tespit edilmiştir. AB Temel haklar şartının 25. Maddesinde yaşlı haklarına; “AB yaşlıların onurlu ve bağımsız bir yaşam sürme, sosyal ve kültürel yaşama katılma haklarını tanıy ve saygı duyar” şeklinde vurgu yapılmaktadır. Raporda dünyanın çeşitli ülkelerindeki uygulamalar da değerlendirilmiştir.

Ülkemizde 2010 yılında Anayasamızda yapılan değişiklik ile 10. Maddede eşitlik ilkesine vurgu yapılırken, yaşlıların da bulunduğu özel olarak korunması gereken kesimler için farklı tedbirlerin alınabileceğine değinilmiş, bu tedbirlerin Anayasadaki eşitlik ilkesini zedeleyemeyeceği kabul edilmiştir. 61. madde “Yaşlılar Devletçe Korunur” hükmünü getirmiştir. Çeşitli kanunlarımızda yaşlılar için özel düzenlemeler vardır. 1976 yılında yürürlüğe giren 2022 sayılı 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz Türk vatandaşlarına aylık bağlanması hakkında kanun haklar açısından önem arz etmektedir. Yönetmeliklerin yanı sıra, politika belgelerinde de yaşlı haklarına değinilmektedir. Cumhurbaşkanımız 25 Eylül 2018 tarihinde BM Genel Kurulunda yapmış olduğu konuşmasında 2019 yılının yaşlılar yılı olarak ilan etmiş ve 1. Yaşlılık Şurasını aynı yıl toplantıya çağırmıştır. 1. Yaşlılık Şurasının ana temaları; aktif yaşlanma, yaşlı bakım hizmetleri ve yaşam kalitesi, yaşlılık ekonomisi, yaşlı hakları, yaşlı dostu kentler ve yerel yönetimler ile bakım ekonomisidir. Sonuç bildirgesinde yaşlı haklarına yönelik iyileştirici mevzuat çalışmaları yapılması belirlenmiştir.

Türkiye de yaşlılara yönelik hizmetler şunlardır:

- 1-Sağlık hizmetleri (genel sağlık ve evde sağlık)
- 2-Sosyal hizmetler (kurumda bakım, huzurevi, bakım ve rehabilitasyon merkezi, gündüz bakımı, yaşam boyu öğrenme, sosyal yardımlar, yaşlılık aylığı, evde bakım ücreti)
- 3-Sosyal güvenlik (primli ödemeler ve genel sağlık sigortası, emeklilik sistemi)

18-24 Mart ülkemizde yaşlılar haftası olarak kutlanmaktadır. Rapor kapsamında ortaya konulan veriler ışığında “Yaşlı hakları örnek belgesi” oluşturulmuş, kendi kaderini tayin hakkı, yaşam, kişi özgürlüğü ve güvenlik hakları, sağlık, bakım hizmetleri ve sosyal hizmetlere erişim hakkı, sosyal ve kültürel olanaklara erişim hakkı, insan onuruna yaraşır ekonomik şartlara erişim hakkı, çalışma hakkı, eşitlik ve sosyal adalete erişim hakkı, şiddet, sömürü, ihmal ve istismar dahil olmak üzere kötü muameleyle maruz kalmama hakkı, yaşlı dostu fiziksel çevreye erişim hakkı, yaşamın her alanında saygınlık hakkı kilit unsurlar olarak belirlenmiştir.

Rapor ulusal ve uluslararası çalışmalarımızda elimizi kuvvetlendirecek önemli bir belge olmuştur. Türkiye Emekliler Derneği’nin başlangıcından bu yana çalışmalarına destek verdiği bir, yaşlı hakları uluslararası belgesi düzenlenmesine bir an önce kavuşmamız dileğimizdir. Türkiye Emekliler Derneği bu alandaki çalışmaları ile ulusal ve uluslararası düzeyde takdir görmektedir. Hakların kazanılması hiçbir zaman kolay olmamıştır. Türkiye Emekliler Derneği, bu mücadelede kararlıdır.

